

DE VLAAMSE MINISTER VAN ONDERWIJS, JUSTITIE en WERK

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft:

- Besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van verschillende besluiten van de Vlaamse Regering van het beleidsdomein Onderwijs en Vorming, wat betreft de besparingen op de levensbeschouwelijke vakken en in het secundair onderwijs
- Tweede principiële goedkeuring

Samenvatting

Dit besluit verbetert de organisatie van de levensbeschouwelijke vakken en voert de besparingsdoelstellingen op de levensbeschouwelijke vakken en in het secundair onderwijs uit.

1 SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsdomein: onderwijs en vorming

Beleidsveld: basis- en secundair onderwijs

B. VORIGE ADVIEZEN

1. Het wetgevings- en taaladvies nr. 2026/45 werd verleend op 3 maart 2026.
2. Het advies van de Inspectie van Financiën werd verleend op 16 februari 2026 (referentie BV/2026000626).
3. Het akkoord van de minister bevoegd voor begroting werd verleend op 3 maart 2026.
4. Het tweede advies van de Inspectie van Financiën werd verleend op 19 maart 2026 (referentie BV/2026001190).
5. Het tweede akkoord van de minister bevoegd voor begroting werd verleend op 19 april 2026.
6. De onderhandelingen vonden plaats op 31 maart en 21 april 2026. De onderhandelingen hebben geleid tot het protocol nr. 292 van het sectorcomité X en van de onderafdeling Vlaamse Gemeenschap van afdeling 2 van het comité voor de provinciale en de plaatselijke overheidsdiensten en van het overkoepelend onderhandelingscomité van het gesubsidieerd vrij onderwijs.

2 INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Voor de inhoud wordt verwezen naar de artikelsgewijze bespreking in de nota aan de Vlaamse Regering.

Verder wordt in dit besluit de besparingen op het secundair onderwijs opgenomen. In het kader van de besparingen in het secundair onderwijs worden er minder degressieve uren-leraar toegekend in het gewoon secundair onderwijs. Ook wordt de coëfficiënt voor vervolgschoolcoaching OKAN verlaagd van 0,9 uren-leraar naar 0,3 uren-leraar.

De onderhandelingen vonden plaats op 31 maart 2026 en 21 april 2026 en hebben geleid tot protocol nr. 292 van 24 april 2026 houdende de conclusies van de onderhandelingen die gevoerd werden in de gemeenschappelijke vergadering van het sectorcomité x – onderwijs (Vlaamse Gemeenschap), het comité voor de provinciale en plaatselijke overheidsdiensten – afdeling 2 – onderafdeling "Vlaamse Gemeenschap en het overkoepelend onderhandelingscomité vrij gesubsidieerd onderwijs".

De onderhandelingen hebben geleid tot een aanpassing van enkele artikelen van het besluit.

Naar aanleiding van de onderhandelingen worden in het basisonderwijs alle bepalingen met betrekking tot de teldag gegroepeerd in één artikel.

Er wordt in het basisonderwijs verduidelijkt dat als scholen ervoor kiezen om een derde uur levensbeschouwelijk onderwijs aan te bieden ze dit derde uur zowel voor de meest als minder gevolgde cursus moeten aanbieden. Dit derde uur komt zowel voor de meest als minder gevolgde cursus uit de basisomkadering.

Op verschillende punten uiten de sociale partners echter een aantal kritieken waar geen gevolg aan wordt gegeven. De kritieken hebben betrekking op:

- De keuze om te besparen in het algemeen en op de levensbeschouwelijke vakken in het bijzonder
 - Specifiek met betrekking tot de besparingen op het levensbeschouwelijk onderwijs in het basisonderwijs wordt het loslaten van het parallelisme door het toepassen van de splitsingsnormen van de meest gevolgde cursus op de minder gevolgde cursussen per graad als problematisch gezien voor de organiseerbaarheid. Daarbij is werken over de vestigingsplaatsen heen geen oplossing
 - Met betrekking tot de besparingen op de levensbeschouwelijke vakken in het secundair onderwijs wordt in de keuze om over de onderwijsvormen heen omkadering toe te kennen. Samenstellingen over de onderwijsvormen heen kunnen leiden tot een daling van de kwaliteit.
 - Ook verplaatsingen en afstandsonderwijs zijn niet altijd mogelijk en kunnen er praktische problemen met leslokalen zijn.
 - De keuze om in het decreet over de flexibilisering van de levensbeschouwelijke vakken de besparing op het werkingsbudget op te nemen en om een flexibelere aanwending tussen de levensbeschouwelijke vakken mogelijk te maken
- De gevolgen voor het personeel

- Zowel de onderwijsverstrekkers als de vakorganisaties vragen naar mogelijkheden voor professionalisering van leraren levensbeschouwing wiens opdracht dreigt weg te vallen en dit zowel voor tijdelijke als voor vastbenoemde personeelsleden
- Er zijn vragen over de impact van de nieuwe organisatie op een aantal aspecten van de personeelsregelgeving (re-affectatie en wedertewerkstelling, het recht op aanvangsbegeleiding en inductie, de bekwaamheidsbewijzen, ...)
- Vakorganisaties COC en COV wijzen op het feit dat een leraar levensbeschouwing die in een ander ambt aan de slag moet gaan, eventueel geen recht meer zou hebben op het dragen van levensbeschouwelijke symbolen en daardoor zou er een schending zijn van hun recht op arbeid.

De officiële onderwijsverstrekkers wijzen er hierbij ook op dat de besparingen op de levensbeschouwelijke vakken voornamelijk het officieel onderwijs treffen. Dit komt doordat het officieel onderwijs grondwettelijk verplicht is alle levensbeschouwelijke vakken aan te bieden, terwijl die verplichting niet geldt voor het vrij onderwijs. Volgens de officiële onderwijsverstrekkers zullen ze ook uit hun reguliere pakket moeten putten om de levensbeschouwelijke vakken te organiseren.

Organisatie van de levensbeschouwelijke vakken in het basisonderwijs: geen problemen met leerlingenvervoer, organisatie over de vestigingsplaatsen heen en het loslaten van het parallelisme

De officiële onderwijsverstrekkers stellen dat de organisatie van de levensbeschouwelijke vakken in het basisonderwijs bemoeilijkt wordt doordat er wordt gewerkt met het nieuwe omkaderingssysteem.

In het basisonderwijs worden de aanvullende lestijden per vestigingsplaats berekend. Dat betekent dus dat er per vestigingsplaats uren worden toegekend en levensbeschouwelijk onderwijs kan worden georganiseerd. Binnen elke vestigingsplaats is er dus levensbeschouwelijk onderwijs mogelijk.

Dat betekent dus dat er in tegenstelling tot wat de officiële onderwijsverstrekkers stellen er in het basisonderwijs geen problemen zijn met klasgrootte of de organisatie over de vestigingsplaatsen heen. Het omkaderingssysteem dwingt scholen niet om dit te doen. Het behoort tot de lokale organisatie van de school om de inschatting te maken of ze levensbeschouwelijk onderwijs over de vestigingsplaatsen heen wil organiseren. Als het schoolbestuur deze beslissing neemt, gaan we er wel vanuit dat ze rekening houdt met de infrastructurele mogelijkheden en het vervoer.

De problemen met de organisatie en dan specifiek met betrekking tot het loslaten van het parallelisme worden uitgelegd aan de hand van enkele voorbeelden. De stelling is daar dat de klasleerkracht 4 lestijden per week slechts een deel van de klasgroep in de klas heeft en dat klasleerkrachten tijdens LBV-uren dus altijd zelf voor een deel van de klas moeten staan, waardoor het aantal lessen dat leerkrachten moeten geven, stijgt.

Het behoud van het parallelisme is geen optie. Het behouden van het parallelisme betekent immers dat er aanvullende lestijden voor de minder gevolgde cursus wordt toegekend afhankelijk wordt van het aantal leerlingengroepen die worden toegekend. Als er dus bijvoorbeeld 6 leerlingengroepen van de meest gevolgde levensbeschouwing zijn, dan kunnen er 6 cursussen levensbeschouwing van de minder gevolgde levensbeschouwingen worden ingericht als die leerling zich in de corresponderende leerlingengroepen van de meest gevolgde bevindt.

Het parallelisme behouden, betekent het behouden van het splitsen van zeer kleine groepen. Het loslaten van het parallelisme is de kern van de methode om binnen 2u LBV alsnog een substantieel bedrag te besparen.

Bovendien kan de stelling niet worden gevolgd dat het parallelisme noodzakelijk is. In het basisonderwijs kunnen scholen ook leraren LO aanstellen. Zo is het perfect mogelijk dat terwijl de ene groep levensbeschouwelijk onderwijs krijgt, de andere groep LO krijgt en omgekeerd.

Het is eveneens mogelijk dat één klasleerkracht voor 2 uur aan de leerlingen die op dat moment geen levensbeschouwelijk onderwijs hebben bijvoorbeeld plastische opvoeding geeft en dat de andere klasleerkracht dan aan de andere groep 2 uur dezelfde lessen geeft op het moment dat de ene groep levensbeschouwelijk onderwijs krijgt. In het voorbeeld gegeven door het GO! (zie protocol) betekent dit dat de leerlingen van de minder gevolgde cursus van het tweede jaar samen met de leerlingen van het eerste jaar plastische opvoeding of (als er met de een aparte leraar voor LO wordt gewerkt) LO volgen.

Er wordt dan voor 2 uur tijdens de niet-levensbeschouwelijke uren gewerkt met graadsklassen. Op zich is dat ook niet uitzonderlijk. Meer zelfs, zeer kleine scholen en vestigingsplaatsen zijn op basis van hun omkadering sowieso vandaag al verplicht om met graadsklassen te werken.

Uit het voorbeeld van het OVSG (zie protocol) zou blijken dat er verschillende organisatiemogelijkheden zijn. Gegeven het aantal leerlingen (309 in het lager onderwijs) in het voorbeeld, zullen er op basis van de basisomkadering (lestijden volgens de schalen) ca. 15,62 VTE kunnen worden aangesteld (dus abstractie makend van de uren LBV). In deze casus zou er dus kunnen worden gewerkt met 2 klassen per leerjaar en een leerkracht LO. Op basis van de omkadering LBV zoals voorgesteld in voorliggend BVR, krijgt de school:

- 9 cursussen KGD
- 6 cursussen NCZ
- 3 cursussen ISL¹
- 1 cursus PDG

Als we ervan uitgaan dat er per graad 3 cursussen KGD, 2 cursussen NCZ en 1 cursus ISL worden georganiseerd, dan betekent dat de 4 klassen van de graad gedurende 6 uren op een andere wijze zullen worden georganiseerd. Zij hebben 4 leraren (5A. 5B. 6A en 6B) en een leraar LO. We nemen de derde graad als voorbeeld (105 leerlingen).

Dit kan bijvoorbeeld als volgt:

	Groep 1 (KGD 1 (23 leerlingen (5 ^{de} leerjaar) + ISL (7 leerlingen) (5 ^{de} en 6 ^{de} leerjaar	Groep 2 KGD2 (16 leerlingen) (5 ^{de} leerjaar) + NCZ1 (14 leerlingen) (5 ^{de} leerjaar)	Groep 3 KGD 3 (29 leerlingen) (6 ^{de} leerjaar) + NCZ2 (16 leerlingen) (6 ^{de} leerjaar)
2 uur	LBV	LO	6A+6B

¹ Merk op dat de argumentatie van OVSG de beperkte middelen voor de lessen Islam problematiseert, aangezien deze ertoe leiden dat de lessen Islam per graad zullen moeten worden aangeboden. Zoals uit de tabel van OVSG blijkt, zijn er slechts 14 leerlingen Islam in deze school. Deze 14 leerlingen zullen in het nieuwe systeem 3 cursussen genereren. Gemiddeld betekent dit 4,7 leerlingen per cursus (zijnde, per klas). Indien de school de cursussen effectief per graad zou organiseren, telt de les Islam in de eerste graad 3 leerlingen, in de tweede graad 4 leerlingen en in de derde graad 7 leerlingen. Dit zijn nog steeds erg kleine klasgroepen. Het is redelijk en verantwoord dat een overheid van een school verwacht dat ze dergelijke kleine klasgroepen kan organiseren in een flexibel systeem. Het alternatief is namelijk dat de financiering vanuit de overheid moet blijven toelaten, zoals vandaag, om klassen per leerjaar parallel te organiseren. In de desbetreffende OVSG-school betekent dit onredelijk kleine klasgroepen Islam van respectievelijk (per leerjaar) 2, 1, 2, 2, 2 en 5 leerlingen per cursus. De Vlaamse Regering is van oordeel dat een rationalisatie in de klasgroepen levensbeschouwelijke vakken verantwoord en wenselijk is en, bovendien, dat dit voorbeeld van OVSG die positie versterkt.

2 uur	LO (behalve de 6des islam die sluiten bij 6A+ 6B)	LBV	6A+6B
2 uur	5A+5B (+ leerlingen Islam uit het zesde)	5A+5B	LBV

In dit voorbeeld gaan we ervan uit dat de leerlingen van 6de van KGD en NCZ op hetzelfde moment LBV krijgen (Groep 3). De andere 4 uur volgen ze gewoon les bij hun klasleerkracht. In dit geval krijgen de 6des van Islam 2 uur les samen met de andere 6des en 2 uur op een ander moment bij een andere leerkracht, maar zoals ook hierboven aangegeven, is het zeker mogelijk dat ze dezelfde leerstof krijgen (dit is bovendien verplicht). In verschillende scholen wordt er trouwens sowieso per graad lesgegeven.

Voor de 5des is het zo dat de leerlingen afwisselend LO en LBV hebben en dat ze 2 uur in hun eigen klas les volgen (Groepen 1 en 2). Bij die 2 uur sluiten er wel leerlingen van het 6de aan dus zullen ze hetzelfde krijgen als wat het zesde leerjaar gekregen heeft (bijv. dezelfde lessen plastische opvoeding).

Hierbij wordt opgemerkt dat deze voorbeelden louter en alleen informatief zijn en aantonen dat de hervorming de praktische organiseerbaarheid van het levensbeschouwelijk onderwijs overeenkomstig de Grondwet niet in de weg staat. In geen geval beoogt de Vlaamse Regering lessenroosters of schoolinterne organisatie op te leggen dienaangaande.

Daarnaast is het nu al zo dat in de Franse Gemeenschap het verplicht parallellisme gedeeltelijk is losgelaten. Het Grondwettelijk Hof heeft deze regeling in zijn arrest van 15 juli 1999 (nr. 90/99) niet als strijdig met de Grondwet beoordeeld.

Die regeling kan volgens circulaire n° 9541 van 04/07/2025; Organisation de l'enseignement fondamental ordinaire 2025- 2026" tot de verdeling in volgende groepen leiden. Een voorbeeld van de omzendbrief is de volgende:

	<u>Exemple 9</u>						
	Mor	Cat	Prt	Isr	Isl	Odx	PC _o
P1	28	33	24	2	5		2
P2	28	30	24	12	5		6
P3	28	30	24	2	5		11
P4	26	31	24	12	5		5
P5	28	32	24	2	5	4	7
P6	28	33	24	12	5	6	1
TOTAL	166	189	144	42	30	10	32
Nombre groupes	8	9	7	3	6	1	4

Ook hier zijn er een verschillend aantal groepen en krijgen leerlingen op verschillende momenten les.

Ook moet aangestipt worden dat de organisatie over de scholen heen via lesbijwoning in een andere school en het bundelen van de uren levensbeschouwing over verschillende weken heen opties zijn, waarvoor schoolbesturen kunnen kiezen. Ze kunnen die opties gebruiken als dit de organisatie verbetert.

Organisatie in het secundair onderwijs

In het secundair onderwijs is het natuurlijk al zo dat leerlingen van dezelfde klas veel verschillende leerkrachten hebben. Het inroosteren van de verschillende levensbeschouwingen is mogelijk niet altijd even praktisch eenvoudig, maar die uitdagingen vloeien in de eerste plaats voort uit de grondwettelijke plicht om verschillende levensbeschouwingen te organiseren. Die organisatorische uitdagingen bestaan heden ten dage ook al met bijvoorbeeld de parallelklassen. Daarbij kan het schoolbestuur gebruik maken van verschillende flexibiliseringen zoals interactief afstandsonderwijs, lesbijwoning in een andere school en het groeperen van de uren levensbeschouwing over verschillende weken heen.

Berekening per school

In het secundair onderwijs worden de uren-leraar per school berekend. De omkadering gaat uit van een maximale groep van 27 leerlingen. Ook daar is het dus niet nodig om groepen van 40 leerlingen te creëren. Bovendien kan er bijvoorbeeld gebruik worden gemaakt van interactief afstandsonderwijs en is er de mogelijkheid om de uren te bundelen.

Verder is er uiteraard de flexibiliteit voor de scholen in de aanwending van hun middelen. Aangezien de uren per school en niet per vestigingsplaats worden berekend (i.t.t. het basisonderwijs), kan dit voor scholen met verschillende vestigingsplaatsen voor uitdagingen zorgen. Dit is precies het argument dat werd gegeven tijdens de sociale onderhandelingen en waarom we een bijkomende flexibiliteit hebben ingeschreven zodat uren van de ene levensbeschouwing kunnen ingezet worden voor de andere levensbeschouwingen.

De nood aan grotere lokalen en bijkomende infrastructuursmiddelen en budget volgt eveneens uit eigen keuzes van het schoolbestuur en niet uit de regelgeving. Verder krijgen scholen al een algemeen werkingsbudget en middelen voor infrastructuur en krijgt het officieel onderwijs een voorafname op het werkingsbudget voor de organisatie van de levensbeschouwelijke vakken.

Ook voor leerlingenvervoer geldt dat dit volgt uit de eigen keuze van de school inzake de organisatie van de levensbeschouwelijke vakken. Er geldt nergens verplichting en het is de school die moet inschatten of dit een optie is voor hen. Bovendien kan er ook netoverschrijdend samengewerkt worden. De protocollen gaan enkel uit van samenwerkingen binnen eenzelfde onderwijsverstrekker, terwijl de samenwerkingen uiteraard ook netoverschrijdend kunnen zijn. Er zijn in Vlaanderen veel plaatsen waar POV, GO! of OVSG-scholen op een steenworp van elkaar liggen maar gesprekken over samenwerking nog nooit hebben plaatsgevonden. Er zijn dus vele opties.

Berekening over de onderwijsvormen heen

Daarnaast is de keuze gemaakt om de verschillende finaliteiten en onderwijsvormen samen te tellen. Zo kunnen verschillende groepen samen les krijgen.

In de eerste plaats moet de overheid een kader voorzien waarbij de levensbeschouwelijke vakken gefinancierd worden. Het kan echter niet de doelstelling zijn dat bepaalde levensbeschouwingen meer financiering krijgen omwille van hun eigen interne organisatie. De organisatie van de levensbeschouwelijke vakken moet mogelijk zijn, maar de overheid moet ook rekening houden met de budgettaire mogelijkheden.

Daarnaast is er heel wat diversiteit in de leerplannen van de verschillende levensbeschouwingen. Zo werkt Islamitische godsdienst bijvoorbeeld met een graadsleerplan, zonder verdeling per finaliteit of onderwijsvorm: [islamitische-godsdienst-leerplan-2de graad-2024.pdf](#)

Als laatste is het nu al zo dat leraren in sommige gevallen verschillende doelen moeten bereiken bij verschillende leerlingen in dezelfde klas. In de eerste plaats kunnen leerlingen met een IAC-verslag les volgen in het gewoon onderwijs. Bovendien moet een school bij leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften (zonder IAC-verslag) remediërende, differentiërende en dispenserende maatregelen nemen. Daarnaast is het perfect mogelijk dat er in sommige scholen weinig leerlingen les volgen in bepaalde richtingen en dat daarom samen les moeten volgen. Hierbij kan gedacht worden aan situaties waarbij er slechts 3 leerlingen in het derde leerjaar houtbewerking of lassen volgen en 4 leerlingen in het vierde jaar dezelfde richting volgen. In dat geval kan het zeker zijn dat de leerlingen samen les volgen.

Voorbeelden GO!: organiseerbaarheid levensbeschouwelijke vakken

Het GO! haalt een aantal voorbeelden aan die wijzen op de uitdagingen voor het organiseren van de levensbeschouwelijke vakken. In zijn eerste voorbeeld stelt het GO! dat het bundelen van de lesuren en dus bijvoorbeeld levensbeschouwelijke vakken om de twee weken vier uren aanbieden, geen optie is voor een bepaalde school. De school is echter niet verplicht om de uren te bundelen. In dat geval zal die school dan de uren per week zal organiseren. De omkadering zorgt dat het mogelijk is om 2 uur per week te organiseren. De school zal dan de levensbeschouwelijke vakken over de onderwijsvormen heen per graad organiseren. Dat kan misschien een uitdaging zijn voor het lessenrooster maar die uitdagingen zijn er nu evenzeer. Die zijn niet groter geworden door deze aanpassing.

Ook het tweede voorbeeld van het GO! op schoolniveau is evenmin overtuigend. Het GO! gaat ervan uit dat de levensbeschouwelijke vakken parallel moeten worden gegeven. Zoals al eerder aangegeven bij het basisonderwijs is dat zeker geen verplichting en is het ook mogelijk het levensbeschouwelijk onderwijs te organiseren zonder parallel te werken.

Ook bij het voorbeeld van het GO! waarbij ze onderzoekt of ze over de scholen heen kan werken, gaat het GO! er opnieuw vanuit dat het een verplichting zou zijn. De omkadering en zich is voldoende om het levensbeschouwelijk onderwijs op schoolniveau te organiseren.

Opmerkingen GO!: versnipperde lesopdrachten

Het GO! - Onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap stelt dat hun directies aangeven dat de nieuwe organisatie van de levensbeschouwelijke vakken in combinatie met het recht op aanvangsbegeleiding en inductie voor startende leraren en een grotere versnippering van deeltijdse opdrachten zou leiden tot extra roostermatige belasting en tot druk op de effectieve onderwijstijd.

Zoals hiervoor al vermeld zijn deze uitdagingen niet rechtstreeks het gevolg de nieuwe organisatie. Ook vandaag kunnen personeelsleden – ook in niet levensbeschouwelijke vakken – deeltijdse opdrachten hebben die verspreid zijn over meerdere scholen. In dat geval voorziet de regelgeving – o.m. in functie van het recht op aanvangsbegeleiding en inductie - dat de scholen, hetzij binnen de scholengemeenschap, hetzij op niveau van het schoolbestuur, de nodige afspraken maken om op de meest optimale wijze de rechten van deze personeelsleden te garanderen.

Opmerkingen met betrekking tot het voorontwerp van decreet tot wijziging van diverse onderwijsdecreten, wat betreft de flexibilisering van de organisatie van de levensbeschouwelijke vakken

Verschuillende sociale partners formuleren verschuillende opmerkingen met betrekking tot bepalingen opgenomen in het voorontwerp van decreet tot wijziging van diverse onderwijsdecreten, wat betreft de flexibilisering van de organisatie van de levensbeschouwelijke vakken.

Een aantal van de opmerkingen hebben betrekking op de flexibelere aanwending van de uren berekend voor één levensbeschouwelijk vak, voor de organisatie van een ander levensbeschouwelijk

vak. Die bepalingen zijn opgenomen in het decreet en niet in het huidige besluit. Die bepalingen zijn het gevolg van de opmerkingen van de sociale partners bij het decreet met betrekking tot de organiseerbaarheid. Daarom wordt hier niet verder ingegaan op de opmerkingen. De grondwettelijkheid van deze maatregel wordt aangetoond in de memorie van toelichting bij het decreet.

Een aantal andere opmerkingen hebben betrekking op de halvering van de voorafname op het werkingsbudget voor de organisatie van de levensbeschouwelijke vakken. Ook daarvoor geldt dat dit in het voorontwerp van decreet is opgenomen en dus niet wordt meegenomen in het besluit.

Personeel levensbeschouwelijke vakken

Met dit besluit maken we het mogelijk dat vast benoemde leerkrachten levensbeschouwelijke vakken die ter beschikking worden gesteld wegens ontstentenis van betrekking kunnen worden weder tewerkgesteld als leerkracht (onderwijzer, leraar secundair onderwijs, ...), voor zover ze hiervoor een vereist bekwaamheidsbewijs (verplichte wedertewerkstelling) of voldoende geacht bekwaamheidsbewijs (vrijwillige wedertewerkstelling) hebben. Vastbenoemde leerkrachten die hun betrekking verliezen en die niet kunnen worden weder tewerkgesteld, worden ter beschikking gesteld wegens ontstentenis van betrekking en kunnen dan gebruik maken van de bestaande opleidingsmogelijkheden.

De onderwijsverstrekkers en de vakorganisaties vragen naar mogelijkheden voor professionalisering van leraren levensbeschouwing wiens opdracht dreigt weg te vallen en dit zowel voor tijdelijke als voor vastbenoemde personeelsleden.

Professionalisering van een leerkracht die nog geen pedagogische bekwaamheid heeft, is een bevoegdheid van de werkgever van het personeelslid, *i.c.* van het schoolbestuur. Vermits de werkgever verantwoordelijk is voor zijn personeel moet de werkgever bij een opgelegde professionalisering instaan voor kosten die daaraan verbonden zijn. Gaat het om een personeelslid dat er zelf voor kiest om een opleiding te volgen met het oog op het halen van een bijkomend diploma dan is het logisch dat de daaraan verbonden kosten door het personeelslid zelf worden gedragen. Er bestaat vandaag al een specifieke ondersteunende maatregel voor deze personeelsleden, nl. de lerarenbonus, waarbij een personeelslid een vermindering van de lesopdracht kan bekomen met behoud van loon om een opleiding te volgen met het oog op het behalen van een lerarenopleiding.

Een tijdelijk personeelslid dat geen opdracht meer heeft en werkloos wordt, kan vandaag reeds via de VDAB een bijkomende opleiding tot onderwijzer/leraar volgen. Vermits het om knelpuntberoepen gaat, kan dit in de vorm van een zgn. OKOT-traject (onderwijskwalificerend opleidingstraject). Dat houdt dan in dat het personeelslid een opleiding kan volgen met behoud van de werkloosheidsuitkering. De voorwaarden voor de toekenning van een OKOT-traject worden door de VDAB bepaald.

Een vastbenoemd personeelslid waarvoor op basis van de huidige regelgeving geen re-affectatie of wedertewerkstelling worden gevonden, wordt door de Vlaamse re-affectatiecommissie in een niet-organieke betrekking toegewezen aan het schoolbestuur waar betrokkene vastbenoemd is. Het schoolbestuur kan dan op basis van de huidige regelgeving met dat personeelslid een professionaliseringstraject afspreken met het oog op een professionalisering naar een ander vak of desgewenst een ander ambt. Het personeelslid behoudt bij het opnemen van dergelijk professionaliseringstraject zijn loon, weliswaar gedurende maximaal twee schooljaren. De kosten verbonden aan het volgen van het afgesproken professionaliseringstraject vallen ten laste van het schoolbestuur.

De vakorganisaties COC en COV stellen dat leraren levensbeschouwing bij een tewerkstelling in een ander ambt in bepaalde gevallen mogelijk geen recht meer zullen hebben op het dragen van een levensbeschouwelijk symbool en menen dit dan een schending zou zijn van hun recht op arbeid.

Het al of niet toelaten van het dragen van levensbeschouwelijke symbolen bij het opnemen van een ander ambt door een leraar levensbeschouwing behoort tot de bevoegdheid van de werkgever van het personeelslid, zijnde het schoolbestuur. We voorzien daar geen uitzondering op in het kader van de aanpassingen vervat in dit ontwerp van besluit. Dergelijke uitzondering zou namelijk resulteren in een ongeoorloofde ongelijke behandeling.

De onderwijsverstrekker OVSG merkt op dat ze in het kader van de aanpassing aan de regelgeving betreffende ter beschikking stelling wegens ontstentenis van betrekking, reffectatie en wedertewerkstelling geen uitsluitel zouden hebben gekregen of schoolbesturen verplicht zijn om deze personeelsleden overeenkomstig de regels van wedertewerkstelling in dienst te nemen. Het ontwerp past het besluit van de Vlaamse Regering van 29 april 1992 betreffende de verdeling van betrekkingen, de terbeschikkingstelling wegens ontstentenis van betrekking, de reffectatie, de wedertewerkstelling en de toekenning van een wachtgeld of wachtgeldtoelage aan, waardoor de principes betreffende wedertewerkstelling ook van kracht worden voor een leraar levensbeschouwelijke vakken.

Voor de toepassing van dergelijke wedertewerkstelling gelden dan – net als voor alle andere personeelsleden in andere ambten - de principes betreffende de verplichtingen van reffectatie en wedertewerkstelling zoals vastgelegd in artikel 34 voor het basisonderwijs) en artikel 36 voor het secundair onderwijs) van voormeld besluit van 29 april 1992.

Beide artikelen stellen dat een wedertewerkstelling door het schoolbestuur vrijwillig kan worden aangeboden en dat het personeelslid op dit aanbod kan ingaan. Er is dus op het niveau van de toewijzingen die een schoolbestuur moet doen geen verplichting voor schoolbestuur of personeelslid als het gaat om een wedertewerkstelling (zie bv. art. 34, §1, A, 4°).

Een schoolbestuur is vervolgens wel verplicht om reffectaties én wedertewerkstellingen te aanvaarden die worden toegewezen door de reffectatiecommissie van de scholengemeenschap (zie bv. art. 34, §1, A, 5°). Als de reffectatiecommissie van de scholengemeenschap dus een wedertewerkstelling toewijst van een leraar levensbeschouwelijke vakken in een ambt waarvoor het personeelslid een vereist bekwaamheidsbewijs heeft.

Verder zijn er opmerkingen over het dragen van levensbeschouwelijke kentekens bij wedertewerkstelling. Als een schoolbestuur beslist dat een personeelslid bij het uitoefenen van de opdracht in het ambt geen religieuze kentekenen mag dragen, dan geldt dat voor alle personeelsleden die werkzaam zijn in dat ambt. Dat is vandaag in heel wat scholen trouwens al zo. Het feit dat een wedertewerkgestelde leraar levensbeschouwing in het ambt van leraar geen religieuze kentekenen meer zou mogen dragen, schakelt dat personeelslid op dat ogenblik dan gelijk met de andere personeelsleden in de school die onder diezelfde regel vallen.

Voor de onderwijsverstrekker POV is de toepassing van de regelgeving betreffende de bekwaamheidsbewijzen voor een leraar levensbeschouwing onduidelijk wanneer leerlingen uit de eerste, tweede en derde graad in één groep worden samengebracht.

De toewijzing van de opdracht bij dergelijke samenstelling gebeurt steeds rekening houdend met de indeling van het bekwaamheidsbewijs zoals vastgelegd in de regelgeving. Het is dus aan het schoolbestuur/de school om te bepalen welke opdracht het meest optimaal is in functie van het bekwaamheidsbewijs van de leraar levensbeschouwing.

Geen schending van het gelijkheidsbeginsel

De officiële onderwijsverstrekkers wijzen erop dat de besparingen vooral hen treffen en stellen zich de vraag of dit proportioneel is en geen schending van het gelijkheidsbeginsel inhoudt. Uit de Grondwet volgt dat officiële onderwijsverstrekkers de enigen zijn die verplicht zijn om de keuze tussen de verschillende erkende levensbeschouwingen aan te bieden. Dat betekent dat zij zich in een fundamenteel verschillende positie bevinden ten opzichte van het vrij onderwijs. Bijgevolg volgt hieruit dat besparingen op de levensbeschouwelijke vakken nu eenmaal ook een verschillende

impact zullen hebben. Dat is geen schending van het gelijkheidsbeginsel. De verschillende onderwijsverstrekkers bevinden zich nu eenmaal in een andere positie.

Bovendien zullen de nieuwe omkaderingsregels wel gelijk van toepassing zijn op het vrij en het officieel onderwijs. Ook in het vrij onderwijs zal de omkadering voor de meest gevolgde cursus in het basisonderwijs berekend worden door de nieuwe splitsingsnormen en zal in het secundair onderwijs voortaan gerekend worden met leerlingenaantallen per graad en over onderwijsvormen heen.

Algemene besparingen in het secundair onderwijs

Het is de taak van de overheid om als voorzichtig en redelijk persoon met de schaarse publieke middelen om te gaan. De Vlaamse overheid spendeert vandaag 5,9% van het BBP aan Onderwijs. Dat is veel meer dan het EU-gemiddelde van 4,2%. Een overheid kan de beslissing nemen om te besparen. Zeker in tijden van budgettaire krapte kan dit een noodzaak zijn. Daarbij behoort het tot de beleidsvrijheid van de overheid om daarin bepaalde keuzes te maken. Het is legitiem om te kiezen om minder degressieve uren-leraar toe te kennen in het gewoon secundair onderwijs. Uit internationale vergelijkingen blijkt dat het Vlaamse secundair onderwijs een lage leerling-leerkrachtratio heeft. Daarnaast is het ook legitiem om de coëfficiënt van de vervolgschoolcoaching OKAN te verlagen van 0,9 uren-leraar naar 0,3 uren-leraar. Er blijft een voorbehouden pakket aan uren-leraar vervolgschoolcoaching bestaan. Daarenboven kunnen scholen ook uren-leraar die anderstalige nieuwkomers genereren via de reguliere omkadering aanwenden om de vervolgschoolcoaching vorm te geven, afhankelijk van de lokale context en noden. Anderstalige nieuwkomers blijven ook na de besparing de best omkaderde groep binnen het gewoon secundair onderwijs.

De impact op de globale puntenenveloppe is ook verantwoord. In de besparingsoefening streven we een evenwicht na tussen de besparingen op de leraren en op het ondersteunend personeel.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Art. 1. De in het regeerakkoord voorziene besparingen die in het secundair onderwijs doorgevoerd worden, worden o.a. bereikt door een vermindering van het aantal uren-leraar dat toegekend wordt op basis van de degressieve coëfficiënten. De degressieve coëfficiënten worden met 10% verlaagd.

Art 2. Dit artikel kent de uren-leraar voor het onderwijzen van de vakken godsdienst, niet confessionele zedenleer, cultuurbeschouwing en eigen taal en religie aan scholen van het gewoon secundair onderwijs toe.

De uitgangspunten voor de berekening van deze uren-leraar zijn de volgende:

- Ze worden in principe berekend op 1 februari van het voorgaande schooljaar of de eerstvolgende lesdag als 1 februari op een vrije dag valt. De teldag voor nieuwe scholen of in opbouw zijnde scholen is 1 oktober van het lopende schooljaar of de eerstvolgende lesdag in geval 1 oktober op een vrije dag valt.
- Op 1 oktober of de eerstvolgende lesdag vindt een herberekening plaats.
- Afhankelijk van het aantal regelmatige leerlingen op de teldag worden een aantal klassen gegenereerd. De berekening gebeurt voor de A-stroom, voor de B-stroom en de structuuronderdelen onthaaljaar anderstalige nieuwkomers samen, voor de tweede en derde graad apart.
- Als er enkel B-stroom is, gebeurt het voor de B-stroom apart. Als er enkel onthaaljaar is, gebeurt het voor het onthaaljaar apart.

- Het aantal klassen volgens deze berekening wordt vermenigvuldigd met het aantal wekelijkse lestijden voor de bedoelde vakken. Dit geeft het aantal uren-leraar.

Er wordt in het officieel onderwijs in een herberekening in de loop van het schooljaar voorzien bij een veranderde leerlingenpopulatie na 1 oktober.

Art. 3. In het kader van de reorganisatie van het onderwijs van levensbeschouwelijke vakken in het basis- en secundair onderwijs wordt voor de leraren levensbeschouwelijke vakken in het basis- en secundair onderwijs (leermeester godsdienst, leermeester niet-confessionele zedenleer, godsdienstleraar en leraar niet-confessionele zedenleer) het begrip wedertewerkstelling volledig van toepassing.

Hierdoor worden de regels betreffende wedertewerkstelling die vervat zijn in het besluit van 29 april 1992 ook van toepassing op de leraren levensbeschouwelijke vakken in het basis- en secundair onderwijs. Dit laat toe dat deze leraren bij een ter beschikkingstelling wegens ontstentenis van betrekking een toewijzing kunnen of moeten krijgen in een opdracht in een ander ambt op voorwaarde dat ze daar het vereiste bekwaamheidsbewijs voor bezitten en ook steeds conform de criteria die gelden voor het “ander ambt”, zoals vastgelegd in het besluit van 29 april 1992.

Deze aanpassing zorgt ervoor dat in het basisonderwijs een leermeester godsdienst of een leermeester niet-confessionele zedenleer die ook voor het ambt van (kleuter)onderwijzer een vereist bekwaamheidsbewijs heeft via een wedertewerkstelling in dat ambt kan ingezet worden.

Hetzelfde geldt in het secundair onderwijs voor een godsdienstleraar of leraar niet-confessionele zedenleer die een vereist bekwaamheidsbewijs heeft voor een of meer vakken in het secundair onderwijs en aldus via een wedertewerkstelling in het ambt van leraar secundair onderwijs kan worden ingezet.

Heeft de leraar levensbeschouwelijke vakken een voldoende geacht bekwaamheidsbewijs voor een ander ambt dan is een wedertewerkstelling mogelijk als zowel het personeelslid in kwestie en het schoolbestuur waar de wedertewerkstelling zal plaatsvinden daarmee akkoord gaan.

Deze aanpassing zorgt ervoor dat een terbeschikkinggestelde leraar levensbeschouwelijke vakken in eerste instantie maximaal kan ingezet worden als leraar in de eigen school of in andere scholen van het eigen schoolbestuur of binnen de scholengemeenschap. Indien dat niet mogelijk is, zorgt de aanpassing ervoor dat een volgende reffectatiecommissie (de reffectatiecommissie van de scholengroep in het gemeenschapsonderwijs en de Vlaamse reffectatiecommissie) een passende wedertewerkstelling kan worden gevonden.

Art. 4. De teldag voor de berekening van de lestijden wordt hier opgeheven. Dit is immers al opgenomen in het ontworpen artikel 17. De eventuele halve of hele lestijd boven de twee aanvullende lestijden van de meest en minder gevolgde cursus godsdienst of niet confessionele zedenleer of cultuurbeschouwing wordt uit de lestijden volgens de schalen geput. Hiervoor worden geen aanvullende lestijden voor voorzien.

Art 5. Dit artikel kent de aanvullende lestijden voor godsdienst en niet-confessionele zedenleer toe aan scholen van het gewoon lager onderwijs

De uitgangspunten voor de berekening van deze lestijden zijn de volgende voor het gewoon basisonderwijs:

- De aanvullende lestijden voor godsdienst, niet-confessionele zedenleer en cultuurbeschouwing worden toegekend aan scholen met lager onderwijs.
- Ze worden berekend op de teldag voor de berekening van de lestijden volgens de schalen.

- De berekening gebeurt per vestigingsplaats.
- Afhankelijk van het aantal regelmatige leerlingen lager onderwijs op de teldag worden een aantal cursussen gegenereerd. Zo leveren 24 leerlingen van een specifieke godsdienst en niet-confessionele zedenleer 1 cursus op en 25 leerlingen 2 cursussen. Hierbij wordt de tabel voor de splitsingsnormen meer gelijkvormig gemaakt. Daarbij worden de splitsingsnormen om een derde, vierde, vijfde en zesde cursus te ontvangen wat verhoogd.
- De berekening van de minder gevolgde cursus gebeurt op basis van dezelfde splitsingsnormen als voor de meest gevolgde cursus. Bij de minder gevolgde cursus is het mogelijk dat er slechts een beperkt aantal leerlingen ingeschreven worden in de school over verschillende leerjaren. Om de organisatie en de lessen haalbaar te houden, worden er drie subgroepen voorzien. Per subgroep wordt op basis van dezelfde splitsingsnormen van de meest gevolgde cursus lestijden toegekend. De drie subgroepen worden per graad ingedeeld (dus eerste en tweede leerjaar, derde en vierde leerjaar en vijfde en zesde leerjaar). Veel scholen schrijven leerlingen in per leerjaar en registreren deze inschrijving zo in de databanken van AGODI. Sommige scholen kiezen er echter voor om op basis van hun pedagogisch project niet te registreren per leerjaar. Voor hen gebeurt de indeling in drie subgroepen op basis van leeftijd.
- Een cursus omvat twee lestijden.

Er wordt in een herberekening in de loop van het schooljaar voorzien bij een veranderde leerlingenpopulatie.

Als in een school alle leerlingen het voorafgaande schooljaar een vrijstelling hadden en minstens één leerling heeft in het lopende schooljaar geen vrijstelling is de teldag zowel voor de meest en minder gevolgde cursus de eerste schooldag van oktober.

Art. 6. Het totaal aantal aanvullende lestijden van de minder gevolgde cursus in een school, mag nooit meer bedragen dan het totaal aantal aanvullende lestijden van de meest gevolgde cursus waarop de school recht heeft volgens de berekeningswijze.

Art. 7. De nieuwe berekeningswijze van de minder gevolgde cursussen is opgenomen in het ontworpen artikel 17. De oude berekeningswijze wordt hier opgeheven. Verder wordt de verplichte parallelle organisatie van de levensbeschouwelijke vakken opgeheven.

Art. 8. De verwijzingen naar de artikelen wordt technisch aangepast aan de ontworpen wijzigingen in de andere artikelen.

Art. 9 De in het regeerakkoord voorziene besparingen die in het secundair onderwijs doorgevoerd worden, worden o.a. doorgevoerd door de coëfficiënt voor vervolgschoolcoaching OKAN te verlagen van 0,9 uren-leraar naar 0,3 uren-leraar. Scholen kunnen ook uren-leraar die anderstalige nieuwkomers genereren via de reguliere omkadering aanwenden om de vervolgschoolcoaching vorm te geven.

Art.10 Dit artikel regelt de inwerkingtreding.

3 BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

In vergelijking met eerste goedkeuring door de Vlaamse Regering zijn er volgende budgettaire consequenties:

De besparingen in het secundair onderwijs

Dit is het budgettaire effect van de besparingen op het secundair onderwijs opgenomen in dit besluit:

VSC OKAN	2027	2026
VSC OKAN 0,9 naar 0,3	€ 15.172.418	€ 5.057.472
Degressie		
Alle schijven 10% omlaag	€ 32.875.300	€ 10.958.433,33
Bijkomend effect globale puntenenveloppe (GPE)	€ 2.388.719	€ 796.239

De Inspecteur van Financiën gaf een gunstig advies voor deze dossiers (advies van 19 maart 2026 met referentie BV/2026001190) in de veronderstelling dat de globale besparingsoefening bereikt wordt. De Inspecteur van Financiën had geen bijzondere bezwaren bij deze maatregelen.

Op 19 april 2026 gaf de minister bevoegd voor begroting zijn begrotingsakkoord onder voorwaarden. De minister van begroting vraagt een monitoring van de maatregelen bij elke begrotingsronde.

In het begrotingsakkoord is verkeerdelijk sprake van een opbrengst van voor 2026 16.829 k€ en 56.436 k€ vanaf begrotingsjaar 2027. Het budgettaire effect is 50.436 k€ vanaf 2027 en 16.812 k€ voor 2026.

C. ESR-TOETS

De ESR-toets is niet van toepassing op dit ontwerp van besluit, want dit dossier bevat geen pps-project of maakt geen alternatief gefinancierde investeringen mogelijk.

D. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorontwerp van besluit heeft geen weerslag op het personeelsbestand, noch de personeelsbudgetten, zodat het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor de bestuurszaken niet vereist is.

E. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het voorontwerp van besluit heeft geen weerslag op personeel, werkingsuitgaven, investeringen en schulden noch ontvangsten van de lokale besturen.

4 VERDER TRAJECT

Dit ontwerp van besluit zal voor advies worden voorgelegd aan de Raad van State.

5 VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1. haar principiële goedkeuring te geven aan het bijgaande voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van verschillende besluiten van de Vlaamse Regering van het beleidsdomein Onderwijs en Vorming, wat betreft de besparingen op de levensbeschouwelijke vakken en in het secundair onderwijs
2. de Vlaamse minister van Onderwijs, Justitie en Werk:
 - 2.1. te gelasten over voornoemd ontwerp van besluit het advies in te winnen van de Raad van State, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen, met toepassing van artikel 84, § 1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State;
 - 2.2. te machtigen om, onder voorbehoud van goedkeuring van dit ontwerp van besluit, te communiceren over de inhoud van het voorontwerp van besluit.

De Vlaamse minister van Onderwijs, Justitie en Werk,

Zuhal DEMIR